

Een taal van liefde

Een Pinkstercantate

Tekst: Michaël Steehouder

Muziek: Chris van Bruggen en Peter Rippen

Taal

Andante ♩ = 100

vierstemmig koor en gemeente

muziek: Peter Rippen

1. Woor - den zijn om
2. Wie mij hoort die
3. Taal ver - bindt twee
4. Taal is roe - pen,

6

naam te ge - ven aan de aar - de, dag en nacht, aan de tijd waar -
zal mij ken - nen, taal is spie - gel van mijn ziel, — zij ver-raadt mij
o - ver - zij - den, elk in ei - gen ei - gen - heid, — die el - kaar niet
bid - den, sme - ken om te doen wat moet ge - daan, men - sen zoe - ken

10

in wij le - ven, aan de toe - komst die ons wacht.
of ver - vaagt mij, zij laat al - les van mij zien.
meer ver - mij - den, lief - de wor - den, te - der - heid.
nieu - we we - gen waar zij sa - men zul - len gaan.

Toelichting

Inleiding

Een cantate voor Pinksteren, maar ook voor andere momenten in het jaar. Een cantate midden in een maatschappelijk debat dat steeds harder wordt en waarin eigen gelijk belangrijker lijkt dan compassie.

Deze cantate is een bezinning op de taal. Er klinkt het woord sinds het begin: het scheppingswoord, de woorden waarmee wij onze wereld benoemen. De taal waarin wij onszelf uiten en ons met elkaar verhouden. Maar ook: de taal die verdeelt en heerst en mensen kleineert.

Naast een aantal verwijzingen (naar het scheppingsverhaal en psalmen), is de cantate vooral gekoppeld aan twee Bijbelverhalen die als het ware elkaars tegenpolen zijn: het verhaal van de Babelse spraakverwarring (Genesis 11), en het verhaal van de leerlingen van wie de woorden verstaanbaar werden in alle talen (Handelingen 1). Babel en Jeruzalem: in onze dagen broeinesten van spanning en oorlog. Taal die verdeelt en taal die verenigt. De cantate vraagt om een zegenende taal: een taal waarin mensen elkaar waarderen. Een taal *“die als een warme deken / bedekt wie in de kou bezweken”*.

Cantate

Een cantate is een geheel van gezongen teksten die dienen als bezinning op de Schriftlezing. De bloei van deze soort kerkmuziek, begin 18e eeuw, wordt wel verklaard als tegengewicht tegen de steeds intellectualistischer wordende preken. De muziek en het zingen werkt meer op het gevoel, op de emotie. Sommigen zien er zelfs een compensatie in voor het verdwijnen van de heiligenbeelden en fresco's in de kerk na de beeldenstorm. Blijkbaar kan liturgie niet zonder kunst - of het nu beeldende kunst is of muziek.

Als woorden en verstand tekortschieten - dan kunnen we altijd nog zingen. Wat je niet begrijpt, kun je vaak aanvoelen als je het zingt. Wat je haast niet durft te zeggen, durf je misschien wel te zingen.

Zegenende taal

Er is een gevoel dat onze taal aan het verzuimen is. Onze manier van spreken is harder aan het worden. Op straat, in het uitgaansleven, op scholen. Zogenaamde praatprogramma's op televisie zijn steeds meer debatprogramma's. De deelnemers spreken meer dan ze luisteren - en lijken vaak weinig geïnteresseerd in het woord van de ander. Ze lijken er vooral op uit te zijn om te winnen en de ander te verslaan. Vooral niet toegeven dat de ander misschien gelijk heeft, want dan toon je zwakte. Vooral niet toegeven dat je iets niet weet, want dan ben je ongeloofwaardig. Vooral bij je eigen mening blijven, want anders ben je een draaikont.

Natuurlijk: er is vrijheid van meningsuiting. Niemand mag verhinderd worden om te zeggen wat hij of zij belangrijk vindt. Tegenstellingen moeten niet verdoezeld worden. Een redelijke discussie begint met de vrijheid om je eigen standpunten (en twijfel aan de standpunten van anderen) naar voren te brengen. Maar een redelijke discussie vereist ook serieus proberen elkaar te begrijpen en op zoek gaan naar de wijsheid in elkaars woorden.

De regel 'Behandel anderen zoals je zelf behandeld wilt worden' – beleden in alle religieuze tradities – nodigt uit om ruimte voor anderen te maken, aandachtig en meelevend naar anderen te luisteren. Niet door het debat, niet door de botsing van opvattingen komen we tot beter samenleven, maar door elkaar te willen begrijpen en door wederzijdse waardering.

De opbouw van de cantate

De cantate is te verdelen in drie delen:

- De eerste drie nummers (Prollog / Woord sinds het begin / Taal) vormen een meditatie over de taal als middel om de wereld vorm te geven en met elkaar te communiceren.
- De drie nummers daarna haken in op het verhaal van de spraakverwarring rond de toren van Babel. Taal wordt gebruikt om macht te krijgen en mensen tegen elkaar op te zetten. Ach, mochten wij terugkeren naar de taal zoals die bedoeld is.
- De resterende nummers reflecteren op het Pinksterwonder: de taal die door iedereen wordt verstaan, de taal van compassie en waardering. Die taal is een gave van de Geest: een taal van liefde *“die als een warme deken / bedekt wie in de kou bezweken”*.